

SON YASAL DÜZENLEMELER ÇERÇEVESİNDE SİGORTA ARACILARININ VERGİLENDİRİLMELERİ

Harun AŞA (*)

1 - GİRİŞ

51 sigorta şirketi ile 17.779 adet sigorta acentesinin faaliyet gösterdiği ve tahsil edilen prim tutarının GSYİH'nin %1,28'ini bulduğu sigortacılık sektörü, ülkemiz ekonomisi açısından önemli sektörler arasında yer almaktadır. 21.12.1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu ile düzenlenen sigortacılık sektörü daha sonra sektörde dünya genelinde yaşanan hızlı gelişmeye paralel olarak 14.06.2007 gün ve 26552 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ile düzenlenmeye başlanmıştır.¹

Temel yasal düzenleme olan 5684 sayılı yasanın getirdiği yenilikler, banka ve sigorta muameleleri vergisinin düzenlendiği 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nda da bazı değişikliklerin yapılmasını zorunlu kılmıştır. Bu konuda yapılan

değişikliklerden ilki 5615² sayılı kanun, ikincisi ise, 5766 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"³ olup, hem BSMV açısından hem de KDV açısından önemli sayılabilecek değişiklikler yapılmıştır.

Bu çalışmada, hem 5615 hem de 5766 sayılı yasa ile sigortacılık alanında yapılan, Kurumlar vergisi haricindeki vergisel düzenlemeler, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'ndaki düzenlemeler esas alınarak açıklanmıştır.

2- 5684 SAYILI SİGORTACILIK KANUNU'NDA GEÇEN BAZI TANIMLAR

Bilindiği üzere, 14.06.2007 tarihinde yürürlüğe giren 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 37. maddesine göre diğer kanunlarda, mülga 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nda yapılan atıflar bu kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılmaktadır.

(*) Vergi Denetmeni, Uludağ Üniversitesi, SBE Maliye ABD. Yüksek lisans Öğrencisi ,

¹ Hazine Müsteşarlığı İnternet Sitesi, "Sektöre İlişkin Genel İstatistikler", www.hazine.gov.tr

² 04.04.2007 Tarih Ve 26483 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 06.06.2008 Tarih Ve Mükerrer 26898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Tanımların yer aldığı kanunun 2. maddesinde sigorta acentesi; “*Ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişi*” olarak tanımlanmıştır. Yine aynı maddede sigorta şirketinin Türkiye’de kurulmuş sigorta şirketi ile yurt dışında kurulmuş sigorta şirketinin Türkiye’deki teşkilâtını ifade ettiği; “aracı” deyiminden ise, sigorta acentesi ve brokerin anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Aynı kanunda sigorta şirketleri ile reasürans şirketlerinin Türkiye’de faaliyet gösterebilmeleri için Hazine Müsteşarlığı’ndan ruhsat alması gerektiği ve bu şirketlerin, sigortacılık işlemleri ve bunlarla doğrudan bağlantısı bulunan işler dışında başka işle iştigal edemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Sigorta acentelerini düzenleyen 23. maddesinde ise, sigorta acenteliğinin gerçek veya tüzel kişilerce yapılacağı, bankalar ile özel kanunla kurulmuş ve kendisine sigorta acenteliği yapma yetkisi tanınan kurumlar ve sözleşme yapmaya veya prim tahsiline, hayat sigortaları veya zorunlu sigortalarla sınırlı olarak yetki verilen sigorta acenteleri hariç olmak üzere kendilerine sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi verilen sigorta acentelerinin, bireysel emeklilik işlemleriyle ilgili acentelik faaliyeti dışında başka bir ticarî faaliyette bulunamayacağı belirtilmiştir.

Kanunun 23. maddesine dayanılarak çıkarılan Sigorta Acenteleri Yönetmeliği’nde⁴ ise acentelerin niteliklerine, kuruluşlarına, faaliyetlerine,

tesis edecekleri teminatlara, tutacakları defter, belge ve kayıt düzeni ile yapamayacakları işlere ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Yönetmelikte genel olarak acentelik faaliyetinde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerde aranılacak nitelikler sıkı kurallara bağlanmıştır. Örneğin, sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkilerine sahip gerçek kişi acenteler ile tüzel kişiliği haiz acentenin müdürünün veya bu unvanı taşımasa bile fiilen bu görevi yerine getiren kişilerin en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından veya en az iki yıllık aktüerya, pazarlama, risk yönetimi ve sigortacılık ile ilgili yüksek okullardan mezun olması ve iki yıllık mesleki deneyimi kazanmış olması şartı öngörülmüştür. Yine acente faaliyetinde bulunacak kişilerin TOBB tarafından tutulacak levhaya kayıtlı olması, bunun için de öncelikle Hazine Müsteşarlığı’ndan uygunluk belgesi alması gerekmektedir. Ayrıca tüzel kişi acenteler için asgari sermaye miktarı şirket türüne göre Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutardan az olmamak kaydıyla 25.000- YTL olarak belirlenmiş, gerçek kişilerin beyan edecekleri mal varlıklarının bu miktarın altında olamayacağı, yine bu tutarın acentelerce aracılık edilen yıllık prim tutarının %4’ünden aşağı olamayacağı belirtilmiştir. Yapılan bu düzenlemeler ile sektördeki haksız rekabetin önlenmesi ve tüketici haklarının korunması amacının güdüldüğü düşünülmektedir.

3- 6802 SAYILI GİDER VERGİSİ KANUNU’NA GÖRE BSMV

3.1- Kanunun Tarihçesi:

Ülkemizde Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi 01.01.1957 tarihinde yürürlüğe giren 13.7.1956 tarih ve 6802 sayılı Gider Vergileri kanunu kapsamında uygulanmaktadır. Kanunun

⁴ 14 Nisan 2008 Tarih Ve 26847 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

birçok maddesi, 1985 yılında yürürlüğe giren KDV Kanunu ile mülga hale gelmiş, fakat dâhilde ve ithalde alınan istihsal vergisi dışında, finansman üzerinden alınarak değişik oranlarda uygulanmıştır. Esas olarak BSMV finansman ve sigorta hizmetlerine uygulanan bir muamele vergisidir. Batıda da yayılı tipte bir muamele vergisi olarak Almanya'da başlamış ve daha sonra diğer Avrupa ülkelerine yayılmıştır. BSMV Türkiye'de sadece banka ve sigorta şirketlerine uygulanması şeklinde başlamış ancak sonrasında tüm muameleler BSMV kapsamına alınmış ve bu sebeple karmaşık bir vergileme durumu ortaya çıkmıştır.

1960-1985 yıllarında BSMV yükü %20-25 düzeyinde iken 1985 sonrasında Katma Değer Vergisinin yürürlüğe girmesi, sermaye birikiminin kıtlığı ve Sermaye Piyasası kanunu ile birlikte %3-5 oranına kadar inmiştir. Genel oranın kanunda %15 olarak belirlenmesine karşılık, bankalar, sigorta şirketleri ve bankarlara uygulanan oran %0,1'e kadar inmektedir. Oranların düşürülmesinin en büyük nedeni kredi maliyetlerinin fazla oluşu ve ikrazatçılık (tefecilik) piyasasının oluşmasıdır.⁵

3.2- BSMV'nin Konusu ve Matrahı:

Kanunda Banka Sigorta Muameleleri vergisi dışında Şans Oyunları vergisi ve Özel İletişim vergisi de düzenlenmiştir. Kanunun 28. maddesinde verginin konusu; banka ve sigorta şirketlerinin 10.06.1985 tarihli 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben

aldıkları paralar olarak belirtilmiştir. BSMV'nin mükellefleri ise kanunun 30. maddesinde banka, banker ve sigorta şirketleri olarak belirlenmiştir.

BSMV'nin matrahı ise kanunun 31. maddesinde şöyle açıklanmıştır: *"Banka ve sigorta muameleleri vergisinin matrahı 28. maddede yazılı paraların tutarıdır. Kambiyo alım ve satım muamelelerinde kambiyo satışlarının tutarı vergiye matrah olur. Vergi matrahından gider veya vergi adı altında indirim yapılmaz. Bu kanunla alınan banka ve sigorta muameleleri vergisi matraha dâhil edilmez. (5615 sayılı Kanunun 17 inci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 01.05.2007 Sigorta şirketleri, iptal ettikleri sigorta muamelelerine ilişkin vergileri (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisinden indirebilirler. Bu dönemde indirilemeyen vergiler, sonraki dönem beyannamelerinde indirim konusu yapılabilir. (5615 sayılı Kanunun 17 inci maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 01.05.2007) Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir.*

Sigorta şirketlerince acentelere teşvik primi ve rapel adı altında yapılan teşvik ödemesinin matraha dâhil edilip edilmeyeceğine ilişkin oluşan tereddütleri gidermek için, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayınlanan 30.12.2005 tarih ve 2005/1 no'lu Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi İç Genelgesinde, *"Sigorta acentelerinin yaptıkları sigorta muamelelerine ilişkin olarak yılsonlarında veya belli dönem aralıklarında sigorta şirketleri tarafından kendilerine teşvik komisyonu ve benzer adlar altında ödeme yapılması halinde*

⁵ Güven Karakoç "BSMV'nin Kapsamı, Özellikleri, Kanundaki Yeri, Özellik Arz Eden Durumlar, Özelgeler ve Danıştay Kararları", **Vergi Raporu Dergisi**, Haziran 2008, s.70.

bu ödemeler üzerinden BSMV. hesaplanarak ödenmesi gerektiği tabidir.”denilerek bu tür teşvik ödemeleri üzerinden %5 oranında BSMV hesaplanarak beyan edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

3.3- BSMV’nin Mükellefi:

BSMV.’nin mükellefi kanunun 30. maddesinde banka, banker ve sigorta şirketleri olarak belirlenmiştir. Her ne kadar uygulamada prim tahsile yetkili(A tipi) acentelerce düzenlen poliçeler üzerinden hesaplanan BSMV, acenteler tarafından beyan edilip ödenmekte ise de kimi zaman sigorta şirketi deyiminden sigorta acentelerinin mi yoksa sigorta şirketi genel müdürlüklerinin mi anlaşılacağı tartışma konusu olmuştur.

Maliye idaresine göre, sigorta poliçeleri üzerinden hesaplanan BSMV’nin mükellefi prim tahsiline yetkili sigorta acenteleridir. Nitekim 30.12.2005 tarih ve 2005/1 no’lu Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi İç Genelgesinde:

“Sigorta şirketlerince kendilerine şirket nam ve hesabına sigortalı ile sigorta sözleşmeleri yapma ve prim tahsil etme yetkisi verilen acenteler, aynen bir sigorta şirketi gibi değerlendirilmesi gerektiğinden, banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi olarak ve yapmış oldukları her nevi muameleler nedeniyle lehe aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulacaktır. Bu çerçevede; sigorta sözleşmeleri yapma ve prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acenteleri söz konusu verginin mükellefi olup, imzalanan acentelik sözleşmelerindeki yetkiye istinaden düzenlenen poliçeler ve bunlara bağlı olarak tahsil edilen primler üzerinden sigorta acentelerince % 5 oranında banka ve sigorta muameleleri vergisinin hesaplanması ve vergi dairesine ödenmesi gerekmektedir. Sigorta acenteleri tarafından

sigorta işlemleri dolayısıyla alınan prim tutarı üzerinden banka ve sigorta muameleleri vergisi ödendikten sonra sigorta acentelerinin bu işlem dolayısıyla sigorta priminden aldığı komisyonların ayrıca vergilendirilmesinin aynı matrah üzerinden mükerrer vergi alınmasının yol açacağı aşıkârdır.” denilerek konuya açıklık getirilmiştir.

Yargı kararlarına bakıldığında, sigorta acentelerinin BSMV.’nin mükellefi olduğu görüşünün yargı organlarınca da benimsendiği görülmektedir. Nitekim Danıştay bir kararında⁶:

“6802 sayılı Kanunun 30. maddesinde, banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve bankerlerle sigorta şirketlerinin ödeyeceği belirtilmekte ise de, sigorta şirketleri tarafından adlarına sigorta sözleşmesi yapmaya yetkili kılınan acentelerin, sigorta sözleşmesi yapma ve prim tahsil etme gibi sahip oldukları yetkilerle, bu yetkiye istinaden yaptıkları işlemlerin banka ve sigorta muameleleri vergisi açısından vergiyi doğuran olay niteliği taşıması dikkate alındığında, sigorta şirketi gibi kabul edilmeleri, dolayısıyla, banka ve sigorta muameleleri vergisi açısından mükellef gibi değerlendirilmeleri ve sigorta yapanlardan tahsil ettikleri vergileri kendilerinin beyan edip ödemeleri gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Olayda da, ... Sigorta T.A.Ş.’nin (A) tipi (yetkili) acentesi olup, 15.8.1991 tarihli sözleşme ve vekâletnameye istinaden, vekâletnamede belirtilen yetki çerçevesinde anılan şirket nam ve hesabına söz konusu şirket gibi hareket etmek suretiyle sigortacılık faaliyetinde bulunan davacı kurumun, uyumsuzluk konusu dönemlerde kendi beyanı üzerine tahakkuk eden vergileri ödemekle yükümlü tutulması zorunludur. Nitekim uygulamada da, yetkili sigorta acentelerinin, sigorta

⁶ Danıştay 7. Dairesi’nin 16.10.1996 tarih ve E.1995-849;K.1996-3600 Sayılı Kararı.

şirketi ile yaptıkları sözleşmeler gereğince, sigorta yaptıranlardan tahsil ettikleri sigorta muameleleri vergisini ödeme (yatırma) mükellefiyetini üstlendikleri, bu doğrultuda beyannamelerini verip, tahakkuk eden vergileri ödedikleri anlaşılmakta olup, olayda da davacı kurum tarafından mükellefiyet tesis ettirildiği, beyannamelerin verildiği ve 1992 yılı Mart dönemine ilişkin olarak tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olduğu görülmektedir. Şu hale göre, ... Sigorta T.A.Ş.'nin (A) tipi (yetkili) acentesi olan davacı kurumun, anılan sigorta şirketi nam ve hesabına yaptığı muhtelif sigortacılık faaliyeti nedeniyle sigorta yaptıranlardan, tahsil ve beyan ettiği vergilerin ödenmemesi üzerine tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrini iptal eden vergi mahkemesi kararında isabet bulunmamaktadır." denilmiştir.

4- 5615 ve 5766 SAYILI KANUNLAR ile 6802 SAYILI GİDER VERGİLERİ KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER 4.1- Verginin Mükellefi Konusunda Yapılan Değişiklikler:

6802 sayılı kanunun 30. maddesinde BSMV'nin mükellefinin banka, banker ve sigorta şirketleri olarak belirlendiğini ancak sigorta şirketi deyiminden sigorta acentelerinin mi yoksa sigorta şirketi genel müdürlüklerinin mi anlaşılacağı hususunun uygulamada tereddüt konusu olduğunu belirtmiştik. Ancak, 5766 sayılı kanunun 25. maddesi ile konuya açıklık getirilmiş olup, daha önceden iç genelge yoluyla yapılan açıklama kanun metnine dâhil edilmiştir. Buna göre, söz konusu değişiklik ile kanunun 30. maddesi **01.08.2008'den** itibaren aşağıdaki gibi değiştirilmiştir: "*Banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve bankerlerle sigorta şirketleri öder. Si-*

gorta aracıları tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleridir."

Uygulamaya yön vermek amacıyla düzenlenen 86 Seri No'lu Gider Vergileri Genel Tebliği'nin⁷ A/1 bölümünde konuyla ilgili olarak, sigorta aracılarının ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'na göre BSMV mükelleflerinin tanımlarına yer verilmiş, 5766 sayılı Kanun öncesinde polise düzenleme ve prim tahsil etme yetkileri bulunan aracılardan BSMV mükellefi olarak değerlendirildiği belirtilmiştir. 5766 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle beraber **01.08.2008** tarihinden itibaren sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acenteleri ile sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri tarafından yapılan sigorta işlemleri de dâhil olmak üzere **bütün sigorta işlemlerinde verginin mükellefinin sigorta şirketleri** olduğu açıklanmıştır.

Tebliğin "Diğer Hususlar" başlıklı A/4. bölümünde ise sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyet kayıtlarının Temmuz 2008 dönemine ait beyannamelerinin verilmesinden sonra Ağustos/2008 döneminin sonuna kadar ilgili vergi dairesi Müdürlüğü'nce terkin edileceği belirtilmiştir. Ancak yapılacak mükellefiyet terkin işleminin 213 sayılı VUK'un 160'ıncı maddesi uyarınca, mükellefin işi bırakmasından önceki dönemlere ilişkin yükümlülüklerini kaldırmayacağı, bu tarihten önceki dönemlere ilişkin vergilendirmeye ve ceza uygulamasına engel teşkil etmeyeceği hatırlatılmıştır.

Öte yandan, tebliğde, sayıları gün geçtikçe artan Bireysel Emeklilik Aracılarının BSMV mükellefiyetleri ile ilgili açık bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu konunun, tebliğin taslak halinde yer almasına karşın, sonradan tebliğ metninden

⁷ 26.07.2008 tarih ve 26948 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

çıkarıldığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte, ilerde açıklayacağımız üzere, Tebliğin A/4-d bölümünde Gider Vergileri Kanunu ve diğer kanunlar ile vergiden istisna edilmiş sigorta işlemleri dolayısıyla alınan paralardan aracılara verilen komisyonlar üzerinden BSMV hesaplanmayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla, emeklilik sözleşmeleri nedeniyle alınan paraların Gider Vergileri Kanunu'nun 29/i maddesi kapsamında BSMV'den istisna olduğu düşünüldüğünde, her ne kadar kanunda ve tebliğde lâfzen belirtilmese de zımni olarak bu araçların tahsil etmiş oldukları komisyonlar üzerinden, BSMV hesaplamalarına gerek olmadığı gibi bir anlam çıkarılabilir.⁸

4.2- Verginin Matrahı Konusunda

Yapılan Değişiklikler:

5615 sayılı kanunun 17. maddesi ile değişen ve 01.05.2007 tarihinde yürürlüğe giren kanun değişikliği ile mükellefler lehine düzenleme yapılmıştır. 6802 sayılı Kanunun 31' inci maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan ve **01.05.2007** tarihinde yürürlüğe giren değişiklik ile sigorta muameleleri ile bunların iptal işlemlerinin aynı vergilendirme döneminde yapılmadığı durumlarda da, iptal edilen sigorta muamelelerine ilişkin vergilerin (yalnızca iptal tarihinden sonraki dönemde ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan BSMV'den indirilmesine imkân tanınmış, bu dönemde indirilemeyen vergilerin sonraki dönem beyannamelerinde indirim konusu yapılabilmesi sağlanmıştır.

Bilindiği üzere, kanunun eski haline göre, uygulamada iptal edilen sigorta muamelelerine ait tutarların vergi matrahından indirilebilmesi için

sigorta poliçelerinin düzenlenme ve iptal tarihlerinin aynı vergilendirme dönemi içerisinde olması gerekmekte idi. Bu yüzden sigorta muamelelerinin yapıldığı dönemden sonra gerçekleşen poliçe iptalleri nedeniyle iptal edilen muamelelere ilişkin BSMV'nin, mahsuben iadesi mümkün değildi.

Uygulamaya yön veren 85 Seri No'lu Gider Vergileri Kanunu Genel Tebliği'nde⁹ konuyla ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Söz konusu tebliğde, önceki dönemlerde düzenlenip vergisi beyan edilmiş olan, ancak sonraki vergilendirme dönemlerinde iptal edilen sigorta muamelelerine ilişkin vergilerin, iptal edilen sigorta süresine isabet eden kısım ile sınırlı olmak üzere iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan BSMV'den indirilebileceği belirtilmiştir.

Ayrıca, aynı tebliğ ile mükellefler açısından büyük sıkıntı oluşturan ve sık sık yargıya intikal ettirilen, iptalin gerçekleştiği dönemde indirilemeyen vergilerin sonraki dönem vergi beyannamelerinde indirim konusu yapılamayacağı uygulamasına son verilmiştir. Bu yeni uygulama ile mükelleflere indiremedikleri vergiyi, sadece sonraki dönem beyannamesinde indirim konusu yapma hakkı tanınmış, dolayısıyla nakden iade imkânı verilmemiştir. Bu doğrultuda beyanname pozisyonu da yeni uygulama ile uyumlu hale getirilmiştir.

Bunun yanında, 5766 sayılı kanun ile verginin matrahında önemli bir değişikliğe gidilmiş, prim tutarının hesabında sigorta işleri dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla aracılara yapılan ödemelerin indirilemeyeceği hususu düzenlenmiştir. Buna göre, BSMV lehe alınan paralar üye-

⁸ Bülten, "86 Seri No'lu Gider Vergileri Genel Tebliği Resmi Gazete'de Yayınlandı" 2008-09, <http://www.vergiportali.com/Content.aspx?Type=BulletinD&Id=2048> 29.07.2008

⁹ 13.06.2007 Tarih Ve 26551 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

rinden hesaplandığından, sigorta şirketlerinin aracılara ödemiş oldukları komisyonlar matrah-tan indirim konusu yapılmaksızın BSMV'nin poliçe üzerinde yazılı bulunan prim üzerinden hesaplanıp ödenmesi gerekmektedir. Aslında, sigorta araçlarının lehine alınan para; komisyonlar düşüldükten sonra kalan prim olmasına rağmen, sigorta araçlarının lehine aldıkları paranın vergilendirilmemesi gibi bir sonuç doğabileceğinden hareketle, Kanun koyucu sigorta şirketlerine tüm prim üzerinden BSMV sorumluluğunu getirerek primlerin tamamı üzerinden vergi alınmasını sağlamıştır.¹⁰

Söz konusu yasal değişikliğe ilişkin açıklamaların yer aldığı 86 Seri No'lu Gider Vergileri Genel Tebliği'nin A/2 bölümünde, sigorta işlemi dolayısıyla sigorta araçlarına yapılan komisyon ve benzeri ödemelerin vergi matrahından indirilmesinin mümkün olmadığı, yani sigorta araçlarının (sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan acentelerin) vergi mükellefiyetinden çıkarılmasının, sigorta şirketlerince sigorta araçlarına yapılacak ödemelerin vergi matrahından indirilmesi sonucunu doğurmayacağı belirtilmiştir. Yine aynı bölümde, söz konusu sigorta işleminin sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi bulunan veya bulunmayan banka şubesinde yapılması durumunda da, sözleşme veya poliçede yer alan prim tutarı üzerinden hesaplanan verginin sigorta şirketi tarafından beyan edilerek ödenmesi gerektiği ve bu nedenle, bu komisyon tutarlarının ayrıca vergiye tabi tutulmayacağı açıklanmıştır. Bunlara ek olarak, yangın sigortalı branşında düzenlenen poliçelerde ise bu poliçeler üzerinden

hesaplanan "yangın sigortası vergisi"¹¹ dâhil prim tutarları üzerinden BSMV hesaplanması gerektiğinden, yangın sigortası vergisi üzerinden ayrıca BSMV hesaplanmaması gerektiği belirtilmiştir.

Bilindiği üzere, Gider Vergileri Kanunu'nun 31. maddesi hükmüne ve 85 Seri No'lu Gider Vergileri Genel Tebliği'ne göre iptal edilen sigorta muamelelerine ait vergilerin iptalin yapıldığı dönemin beyannamesinde indirim konusu yapılması mümkündür. Mevcut uygulamada yetkili acentelerce tanzim edilen poliçelerin iptal edilmesi halinde söz konusu verginin iptali de acente tarafından yapılmaktadır. Kanun'un yürürlük tarihinden itibaren acentelerin BSMV mükellefiyetlerinin sona erecek olması nedeniyle bu tarihten sonra geçmişte acente tarafından tanzim edilmiş olan poliçelerin iptal edilmesi halinde ilgili vergilerin acente mi yoksa sigorta şirketi tarafından mı düzeltilmesi gerekeceği hususu da 86 seri nolu tebliğ ile düzenlenmiştir. Tebliğ ile, artık BSMV mükellefiyetleri sona erecek olan sigorta acenteleri tarafından verilecek Temmuz/2008 dönemi beyannamelerinin "Sonraki Döneme Devreden İptal Edilen Sigorta Muamelelerine İlişkin İndirilecek Vergiler" satırında bulunan tutarların, iptal edilen sigorta işlemlerine ait vergilerin ilgili dönemlerde beyan edilerek ödenmiş olması şartıyla sigorta acentesinin başvurusu üzerine diğer vergi borçlarına mahsup edilmesi imkânı tanınmıştır. Söz konusu mahsup işleminin yapılabilmesi için, ilgili acentelerin Tebliğ'in ekinde yer alan "İptal Edilen Sigorta Poliçelerine İlişkin Bildirim"i düzenlemek suretiyle vergi dairesine bir dilekçe ile başvurması gerekmektedir. Mahsup

¹⁰ Mustafa Tan, *Sigorta Acentelerinin Vergi Sorunu Çözümlendi*, http://www.muhasabetr.com/ulusalbasin/haber_oku.php?haber_id=2928, 24.06.2008

¹¹ Bu vergi 29.05.1981 tarih ve 17354 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olan 2464 sayılı Belediye Vergileri Kanun'unda düzenlenmiştir.

edilemeyen vergi tutarları ise işlemin yapıldığı takvim yılının sonuna kadar yani 31.12.2008 tarihine kadar doğacak diğer vergi borçlarından mahsup edilebilecek, bu şekilde mahsup edilemeyen vergi ise sigorta acentesine nakden iade edilecektir.

4.3- Beyannamenin Verileceği Yere

İlişkin Yapılan Değişiklik:

5766 sayılı Kanun'un 25-c maddesi ile Gider Vergileri Kanunu'nun "Beyanname verilme zamanı ve yeri" başlıklı 47'nci maddesinin (a) fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"Sigorta muamelelerine ilişkin beyanname sigorta şirketlerinin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine verilir."

Yukarıdaki değişiklikten önce 47'nci maddenin eski metninde banka ve sigorta hizmetleri vergisinde beyannamenin, muamelelerin yapıldığı yer vergi dairesine verileceği hükmü bulunmaktaydı. Söz konusu yeni düzenleme uyarınca, sigorta şirketlerinin kendilerinin düzenledikleri poliçeler (A tipi) ile yetkili acenteler tarafından düzenlenen poliçeler üzerinden hesaplanan BSMV tutarlarının toplanarak, tek bir beyanname ile sigorta şirketinin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine verilmesi gerekmektedir.

4.4- İptal Edilen Sigorta İşlemlerinde BSMV Uygulamasına İlişkin Düzenleme:

Prim tahsili yapmaya yetkili acentelerin BSMV mükellefiyetlerinin 01.08.2008 tarihi itibarıyla kalkması nedeniyle bu tarihten sonra, önceki dönemlerde acenteler tarafından vergisi ödenmiş olan poliçelerin iptal edilmesi halinde iptal edilen poliçelere ait verginin ne şekilde iade edileceği uygulamada tereddüt konusu olmuştu. Tebliğin A/4-a bölümünde, 01.08.2008

tarihinden önce sözleşme yapma ve prim tahsil etmeye yetkili sigorta acenteleri tarafından yapılan sigorta işlemlerinin bu tarihten sonra iptal edilmesi durumunda iptal edilen sigorta işlemlerine ilişkin beyan edilen vergilerin iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan vergiden indirilmesinin **sigorta şirketleri** tarafından gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Buna göre, **01.08.2008** tarihinden önce sigorta acenteleri tarafından düzenlenen ancak bu tarihten sonra iptal edilen sigorta işlemlerine ilişkin vergilerin sigorta acentelerince beyan edilerek ödenmiş olması kaydıyla, söz konusu vergiler sigorta şirketleri tarafından iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan vergiden indirim konusu yapılabilecektir.

4.5- Sigorta Aracılarına Verilen Komisyonların BSMV Karşısındaki Durumuna İlişkin Düzenleme:

86 Seri No'lu Tebliğin, A/4-c bölümünde, sigorta işlemlerinde verginin matrahının, sigorta araçlarına verilen komisyonlar dâhil edilerek tespit edilen prim tutarları olduğu, sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri, sigorta acenteliği bulunan finansman şirketleri ile diğer acentelerin sigorta işlemleri dolayısıyla alacağı komisyonlar da prim tutarına dâhil olduğundan ve bu tutarlara ilişkin vergiler sigorta şirketlerince beyan edilerek ödeneceğinden, bu komisyonlar üzerinden sigorta acenteleri ve sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri ile finansman şirketleri tarafından ayrıca BSMV hesaplanıp beyan edilmeyeceği belirtilmiştir. Bununla birlikte, bankalar dışındaki sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyeti Ağustos 2008 döneminden itibaren sona ereceğinden dolayı, sigorta muamelelerine ilişkin olarak yılsonlarında veya belli dönem aralıklarında sigorta şirketlerinden **teşvik komisyonu ve benzer adlar altında (rapel)** alınan paraların vergiye tabi olmayacağı açıklanmıştır. Ancak banka şubeleri bünyesindeki

sigorta acenteleri kapsam dışında tutularak, banka şubelerinin yapmış oldukları sigortacılık faaliyeti sonucunda elde etmiş oldukları teşvik komisyonu ve benzeri ödemeleri, verecekleri Hizmet Vergisi (Banka Muameleleri Vergisi) Beyanname-sinin ilgili kısmına dâhil etmek suretiyle beyan etmeleri gerektiği belirtilmiştir.

4.6- Vergiden İstisna Edilen İşlemlerde Sigorta Acentelerine Verilen Komisyonlara İlişkin Düzenleme:

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun istisnaları düzenleyen 29 uncu maddesinde düzenlenen sigorta işlemlerine ilişkin istisnalar aşağıdaki gibidir:

i) (5582 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 06.03.2007) Emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları (hayat sigortalarında ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatlarının da ek teminat olarak verildiği sözleşmeler dahil) ve sağlık sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yapılan sigortalarda sözleşme ve poliçe üzerinden alınan paralar,

j-) Mükerrer sigorta muameleleri ile retrosesyon muameleleri dolayısıyla alınan prim, komisyon vesair paralar

k) (482 sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle eklenen bent) Biçilmemiş veya toplanmamış her türlü tarım mahsulleriyle tarım hayvanları için akdolu-zan zirai sigortalar dolayısıyla alınan paralar,

l) (482 sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle eklenen bent) Nükleer rizikolara karşı yapılan sigortalar dolayısıyla alınan paralar,"

86 Seri No'lu Tebliğ'in A/4-d bölümünde 6802 sayılı Gider Vergileri kanunu ve diğer kanunlar ile BSMV'den istisna edilen sigorta işlemleri dolayısıyla alınan paraların (komisyon ve benzeri adlarla alınanlar dâhil) üzerinden BSMV hesaplanmayacağı belirtilmiş, dolayısıyla, sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan veya bulunmayan acenteler ile bu nitelikte olan banka şubeleri tarafından da vergiden istisna edilen sigorta işlemleri dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla alınan paralar üzerinden vergi hesaplanmayacağı ve beyan edilmeyeceği açıklanmıştır.

4.7- Belge Düzenine İlişkin Yapılan Düzenleme:

86 Seri No'lu Tebliğ'in A/4-e bölümünde 5766 sayılı kanun ile yapılan değişikliklerin 01.08.2008 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte sigorta işlemlerine ilişkin primler üzerinden hesaplanan vergilerin sigorta şirketlerince beyan edilerek ödenmesinin ve prim tutarlarına sigorta aracılarının bu işlemler dolayısıyla alacağı komisyonların dâhil olmasının, belge düzeninin değişmesini gerektirmediği belirtilmiştir. Dolayısıyla, sigorta şirketlerince sigorta aracılarına ödenecek komisyonlar için 243¹² ve 246¹³ sayılı VUK Genel Tebliğlerinde açıklanan esaslar doğrultusunda sigorta komisyon gider belgesi uygulamasına devam edileceği hatırlatılmıştır.

Öte yandan, Maliye Bakanlığı, VUK'un 257'inci maddesinin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak, 385 Seri No'lu VUK Genel Tebliği¹⁴ ile sigorta acenteleri tarafından tali acentelere ödenen komisyon bedelleri için sigorta komisyon gider belgesi düzenleme zorunluluğu getirmiştir.

¹² 07.09.1995 tarih ve 22397 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹³ 08.09.1996 tarih ve 22577 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹⁴ 01.08.2008 tarih ve 26954 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Söz konusu tebliğin "Sigorta Acentelerine Tali Acentelik Sözleşmesi İle Bağlı Olarak Çalışan Tali Acentelere Ödenen Komisyon Bedellerinde Belge Düzeni" başlıklı 6. bölümünde yapılan açıklamalara göre, **01.09.2008** tarihinden itibaren bu kapsamda hizmet alan sigorta acentelerinin sigorta şirketleri gibi sigorta komisyon gider belgesi düzenlemeleri gerektiği belirtilmiştir. Yine, tali acentelerin, acentelerce kendilerine yapılan komisyon ödemelerini söz konusu komisyon gider belgelerine istinaden hâsılat kaydedecekleri, ayrıca fatura düzenlemeyecekleri açıklanmış, düzenlenecek komisyon gider belgelerinde 243 Seri No'lu VUK Genel Tebliği'nde belirlenen esaslara uyulması gerektiği belirtilmiştir.

243 seri nolu VUK Genel Tebliği'nin B/4. bölümünde sigorta komisyon gider belgeleri düzenlenmiş olup, bu belgelerin aşağıdaki esaslara göre düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir:

"a) Sigorta komisyon gider belgeleri, Vergi Usul Kanunu Uyarınca Vergi Mükellefleri Tarafından Kullanılan Belgelerin Basım ve Dağıtımı Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre Maliye Bakanlığı ile anlaşmalı matbaalara bastırılacak veya notere tasdik ettirilecektir.

b) Sigorta komisyon gider belgeleri, işlem bazında veya en çok bir aylık dönemler itibarıyla tahakkuk edecek komisyonlar için tek belge şeklinde düzenlenebilecektir.

c) En az iki örnek olarak düzenlenip bir örneği hizmeti sunan acente veya prodüktöre verilecek olan sigorta komisyon gider belgelerinde sigorta şirketinin unvanı, vergi dairesi, vergi numarası ile seri ve sıra numarası matbaa baskılı olarak yer alacak; ayrıca bu belgelere yapılan hizmetin mahiyeti, hizmet bedeli, ödeme yapılacak acente veya prodüktörün adı-soyadı/unvanı, vergi dairesi ve vergi numarasına ilişkin bilgiler kaydedilecektir."

Buna göre, sigorta acenteleri, kendilerine tali acentelik sözleşmesine dayalı olarak iş yapan tali acentelere, **01.09.2008** tarihinden sonra bu hizmetlerine karşılık yapacakları komisyon ödemelerini belgelemek için Maliye ile anlaşmalı matbaalar aracılığıyla sigorta komisyon gider belgesi bastırarak veya bu belgeleri notere tasdik ettirecektir. İşlem bazında veya en geç aylık işlemler üzerinden iki nüsha olarak düzenleyecekleri sigorta komisyon gider belgesinde hizmetin mahiyeti, bedeli ve ödeme yapılacak tali acentenin adı soyadı, unvanı vergi dairesi ile vergi kimlik numarası bilgilerine yer verecektir.

5- 5766 SAYILI KANUNLA SİGORTA İŞLEMLERİNE İLİŞKİN OLARAK KDV KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Sigortacılık sektöründe vergisel anlamda belki de en çok tartışmalı konulardan birisi de BSMV. mükellefi olan sigorta şirketi veya aracılının sigortacılık işlemleri dışında vermiş oldukları mal ve hizmetlerin BSMV.'ye mi yoksa KDV.'ye mi tabi olacağı hususudur. Mali idarenin görüşü, bu tür işlemlerin BSMV. kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, dolayısıyla BSMV.'ye tabi olduğundan KDV.'den istisna olması gerektiği yönündedir. Nitekim aşağıdaki özeldede bu görüş açıkça ortaya konulmaktadır.

"İlgide kayıtlı dilekçenizde, şirketinizin aktifine kayıtlı binek otomobilini bir sigorta acentesine satığının belirtilerek, söz konusu satışın KDV. mükellefiyeti gerektirip gerektirmediği sorulmaktadır.

Bilindiği üzere, 3065 sayılı KDVK.'nın 17/4-e maddesine göre BSMV kapsamına giren işlemler ile sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin KDV.den istisna olduğu hükme bağlanmıştır. Öte yandan, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesi gereğince banka ve sigorta şirketlerinin

10.06.1985 tarihli ve 3226 sayılı *Finansal Kiralama Kanunu*'na göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar BSMV vergisine tabi bulunmaktadır.

Buna göre, şirketinizin aktifinde kayıtlı olan binek otomobilinin sigorta acentesine satışı KDV'ye tabi değil BSMV kapsamında olduğundan söz konusu satış nedeniyle KDV mükellefiyeti tesisine gerek bulunmamıştır.¹⁵

Ancak, doktrinde bu görüşün aksini savunanlar da yok değildir. Örneğin %1 oranına tabi ikinci el binek otomobil satışı örneğinde olduğu gibi, bu işleme KDV yerine BSMV uygulanması halinde mükelleflerin daha fazla vergi ödemek zorunda kalacağı açıktır. Bu görüşü savunanlara göre, KDV mükellefiyeti olmayan sigorta aracı veya şirketleri için sigortacılık işlemi dışında gerçekleştirilen böyle bir olay karşısında geçici olarak KDV mükellefiyeti tesis edilip, hesaplanan KDV'nin beyan edilip ödenmesi gerekmektedir.

5766 sayılı kanunla yukarıda bahsedilen tartışmalara son verilmiş olup, kanunun 12 inci maddesinin (a) fıkrası ile KDVK'nın 17/4-e maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler sigorta aracılarının sigorta şirketlerine yaptığı ve sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri ile Kurumlar Vergisi Kanununun 7 inci maddesinin (24) numaralı bendinde belirtilen kurumların kredi teminatı sağlama işlemleri,"

Yapılan bu değişikliğe göre, sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi bulunan veya bulunmayan sigorta acenteleri ile sigorta brokerlerinin

sigorta şirketlerine yaptığı sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri karşılığı aldığı komisyon bedelleri üzerinden KDV hesaplanmayacak, bu kapsam dışındaki işlemler için ise KDV hesaplanacaktır.

Konuyla ilgili geniş açıklamaların yer aldığı 110 seri no'lu KDV Genel Tebliği'nin¹⁶ A/2 bölümünde, faaliyetleri tamamen bu istisna kapsamındaki işlemlerden oluşan, hiçbir vergilendirme döneminde vergiye tabi işlemleri bulunmayan sigorta aracılarının bu istisna kapsamındaki işlemleri nedeniyle KDV beyannamesi vermeyecekleri belirtilmiştir. Ayrıca, bu istisna kapsamındaki hizmetlerle ilgili olarak yüklenilen KDV'nin, KDV Kanununun (30/a) maddesine göre indirim konusu yapılmayacağı, işin niteliğine göre gider, maliyet veya kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacağı; istisna kapsamına giren işlemlerle istisna kapsamına girmeyen işlemlerin birlikte yapılıyor olması halinde ise, istisna kapsamına giren işlemler nedeniyle yüklenilen KDV'nin aynı şekilde gider, maliyet veya kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Bununla birlikte, söz konusu tebliğde, faaliyetleri KDV Kanununun (17/4-e) maddesi uyarınca KDV'den müstesna olan sigorta aracıları (sigorta acentesi ve brokerler) tarafından işletmelerine ait taşınır ve taşınmazların teslimi ve sigorta muamelelerine ilişkin olanlar dışındaki hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu belirtilmiştir. Sözü edilen aracılar istisna kapsamına girmeyen KDV'ye tabi arazi işlemlerinin bulunması halinde ise, bu işlemlerin sadece işlemin gerçekleştiği dönem için bir defaya mahsus olarak verilecek 1 No.lu KDV beyannamesi ile beyan edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Yapılan açıklamalara göre, sigorta acentelerinin düzenlemiş

¹⁵ İstanbul Defterdarlığı'nın 23.01.1991 tarih ve 662 sayılı özelgesi.

¹⁶ 11.07.2008 tarih ve 26933 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır

oldukları poliçeler üzerinden almış oldukları komisyonlar KDV'ye tabi değil iken, sigorta acentesinin bir başkasına veya başka bir sigorta acentesine otomobil satışı KDV'ye tabi olacaktır. Yine sigorta acentesinin sigorta şirketine vereceği hasar destek hizmeti KDV'ye tabi olup, hesaplanan KDV'nin söz konusu işlemin gerçekleştiği dönemde 1 no'lu KDV beyannamesi ile beyan edilmesi gerekir.

Son olarak, sigorta şirketleri tarafından sigorta aracılara yılsonunda satış performansına bağlı olarak ödenen teşvik komisyonları ve benzeri ödemelerin nitelik itibarıyla "sigorta şirketine yapılan sigorta muamelesi" sayılması ve KDV istisnası kapsamında değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

6- SONUÇ

Ülkemizde sigortacılık sektöründe yaşanan hızlı büyümenin doğal sonucu olarak, sektörü düzenleyen yasal düzenlemelerde de değişikliğe gidilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda 14.06.2007 tarihli 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu ve sonrasında çıkarılan 14 Nisan 2008 tarihli Sigorta Acenteleri Yönetmeliği ile daha rekabetçi, modern, sağlıklı işleyen bir sistemin hedeflendiği söylenebilir. Vergi kanunlarının da bu değişikliklere uyumlu hale getirilmesi amacı ile önce 01.05.2007 tarihinde yürürlüğe giren 5615 sayılı yasa ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun matrahı düzenleyen 31. maddesinde mükellefler lehine değişiklikler yapılmıştır.

Son olarak ise, 06.06.2008 tarih ve 5766 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile Gider Vergileri Kanunu ile Katma Değer Vergisi Kanunu'nda önemli sayılabilecek değişiklikler yapılmıştır. Söz konusu Kanun'un 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nda

yapmış olduğu değişiklikler, 86 Seri No'lu Gider Vergileri Genel Tebliği'nde; sigorta işlemlerine ilişkin olarak KDV Kanunu'nda yapmış olduğu değişiklikler ise 110 seri no'lu KDV Genel Tebliğlerinde açıklanmıştır. Belge düzenine ilişkin yapılan değişikliklere ise 385 Seri No'lu VUK Genel Tebliği'nde yer verilmiştir. Buna göre, BSMV'nin mükellefinin sigorta aracıları değil de sigorta şirketleri olduğu ve buna ilişkin beyannamenin sigorta şirketinin kanuni veya iş merkezlerinin bulunduğu yer vergi dairesine verileceği hükme bağlanmıştır. Bu durumda, 86 Seri No'lu Tebliğ'de belirtildiği üzere, sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkisi bulunan sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyet kayıtları Temmuz 2008 dönemine ilişkin beyannamelerin verilmesinden sonra 31.08.2008 tarihi itibarıyla bağlı oldukları vergi dairelerince terkin edilecektir.

Yine aynı kanunla KDVK'nın 17/4-e maddesinde yapılan değişiklik ile 01.08.2008 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, aracılardan sigorta şirketlerine yaptığı sadece sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin KDV'den istisna olması, sigorta işlemleri dışındaki işlemleri üzerinden ise KDV hesaplanması hükme bağlanmıştır.

Belge düzenine ilişkin olarak ise, 385 Seri No'lu VUK Genel Tebliği ile yeni bir uygulama başlatılmış olup, sigorta acentelerine tali acentelik sözleşmesi ile bağlı olarak çalışan tali acentelere ödenen komisyon bedellerine ilişkin olarak, **01.09.2008** tarihinden itibaren bu kapsamda hizmet alan sigorta acentelerinin sigorta şirketleri gibi sigorta komisyon gider belgesi düzenlemesi gerektiği belirtilmiştir. Yine, tali acentelerin, acentelerce kendilerine yapılan komisyon ödemelerini söz konusu komisyon gider belgelerine istinaden hâsılât kaydedecekleri, ayrıca fatura düzenlemeyecekleri, düzenlenecek komisyon gider belgelerinde 243 Seri No'lu VUK Genel Tebliği'nde

belirlenen esaslara uyulması gerektiği belirtilmiştir. Bu durumda, bu kapsamda hizmet alan sigorta acentelerinin 01.09.2008 tarihinden sonra yapacaklara ödemelerin belgelendirilmesi için Maliye Bakanlığı ile anlaşmalı matbaalara “sigorta komisyon gider belgesi” bastırmaları veya noterlere tasdik ettirmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA:

1- <http://www.hazine.gov.tr>

2- <http://www.gib.gov.tr>

3- <http://www.danistay.gov.tr>

4- <http://www.ivdb.gov.tr/Mukteza>

5- <http://www.rega.basbakanlik.gov.tr>

6- Güven KARAKOÇ, “ BSMV’nin Kapsamı, Özellikleri, Kanundaki Yeri, Özellik Arz Eden Durumlar, Özelgeler ve Danıştay Kararları”, **Vergi Raporu Dergisi**, Haziran 2008, s.70.

7-Mustafa TAN, “Sigorta Acentelerinin Vergi Sorunu Çözümlendi” http://www.muhasetr.com/ulusalbasin/haber_oku.php?haber_id=2928, **24.06.2008**

8- Bülten, “86 Seri No’lu Gider Vergileri Genel Tebliği Resmi Gazete’de Yayınlandı” 2008-09, <http://www.vergiportali.com/Content.aspx?Type=BulletinD&Id=2048> **29.07.2008**